

Onderwerp Beantwoording motie ‘Onderzoek ondersteuning duurzame relaties’

Steller Sierd-Jan Jongsma

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 53 29

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 283805-2023

Datum 27-09-2023

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte lezer,

Hierbij doen wij u ons antwoord toekomen op de door de CU, PvdA, CDA en Stads-
partij 100% voor Groningen op 9 november 2022 ingediende motie Ondersteuning
duurzame relaties. De motie treft u als bijlage aan.

Ons college wordt verzocht om:

1. in de ondersteuning van inwoners door WIJ Groningen en maatschappelijke partners op allerlei gebied, nadrukkelijk aandacht te hebben voor de invloed die levensgebeurtenissen als in verwachting zijn van een kind, betalingsachterstanden, armoede, werkloosheid en psychische klachten op de relatie hebben en dit bespreekbaar maken;
2. samen met relevante maatschappelijke partners te kijken of preventief beleid op het gebied van relatieondersteuning en -verbreking wenselijk is;
3. de raad over de uitkomsten van dit onderzoek te informeren.

Beantwoording

De beantwoording van deze motie valt zodoende uiteen in drie delen. Eerst geven we een algemene beschouwing met een aantal kanttekeningen. Wij spraken voor deel 1 van de motie met WIJ Groningen, de GGD Groningen en het Gebiedsondersteuningsnetwerk (GON). We schetsen wat we in deze gesprekken ophaalden. Tot slot geven we inzicht in onze gemeentelijke inspanningen met betrekking tot dit thema.

Algemene beschouwing

Relatie- en scheidingsproblematiek, zoals omschreven in de motie, is een complex maatschappelijk vraagstuk. Zo is bekend dat kinderen (soms ernstige en langdurige) problemen ondervinden ten gevolge van de scheiding van hun ouders. Een

Volgvel 1

(echt)scheiding is één van de grootste voorspellers van jeugdhulpgebruik. Zodoende is er momenteel vooral vanuit het jeugdhulpdomein aandacht voor scheidingsproblematiek.

Het betreft een onderwerp met vele spelers, waardoor de gemeente beperkte beïnvloedingsmogelijkheden heeft. Samen met uitvoeringsorganisaties als WIJ Groningen en gespecialiseerde (jeugdhulp)aanbieders kunnen wij ondersteunen op momenten dat zich problemen aandienen en trachten zo tijdig mogelijk de meest passende interventie in te zetten. De effectiviteit daarvan is echter in belangrijke mate afhankelijk van de ontvankelijkheid van inwoners. Ook heeft bestaansonzekerheid rondom inkomen, schulden, huisvesting en werk een enorme impact op het dagelijks functioneren van gezinnen. Werken aan relaties is bijna onmogelijk wanneer deze basis niet op orde is.

Relatie- en scheidingsproblematiek vraagt een andere houding dan normaal van hulpverleners. Waar hulpverleners primair worden opgeleid en ingezet om samen met het gezin tot een oplossing te komen, is er in het geval van een scheiding geen gezin meer als zodanig. Er is niet langer sprake van een gemeenschappelijk gezinsbelang, maar juist van tegenstrijdige belangen van ouders met veelal negatieve effecten op elkaar en hun kinderen. Het is belangrijk om ons bewust te zijn van de frictie die dit oplevert bij hulpverlening.

Ook de wachtlijsten in de GGZ hebben een negatief effect op relatie- en scheidingsproblematiek. Als ouders gebaat zijn bij relatietherapie komen zij vaak op een wachtlijst bij een aanbieder terecht. Tussentijds wordt door WIJ Groningen waar mogelijk ondersteuning geboden teneinde de wachttijd te overbruggen. Het kan voorkomen dat de situatie in die periode (verder) escaleert.

Bij de gemeentelijke inspanningen op dit gebied is het belangrijk om ons te realiseren dat onze invloed beperkt is.

1. Aandacht voor invloed van levensgebeurtenissen en deze bespreekbaar maken

WIJ Groningen is als sociale infrastructuur bij uitstek de plek waar ingrijpende levensgebeurtenissen aandacht kunnen krijgen. WIJ is generalistisch ingericht en biedt met dertien wijkteams laagdrempelige ondersteuning voor alle inwoners van 0-100. De medewerkers zijn breed georiënteerd en zorgen ervoor dat, indien van toepassing, doorverwijzing naar een specialistischer vorm van hulp of ondersteuning voor gezinnen of individuen plaatsvindt. Daarnaast zet WIJ bijvoorbeeld gespecialiseerde gezinscoaches in, die praktische ondersteuning aan gezinnen bieden en aandacht hebben voor alle levensgebieden.

WIJ Groningen heeft in haar contact met inwoners altijd aandacht voor de effecten van levensgebeurtenissen op de relatie. Bij elke nieuwe aanmelding wordt de persoonlijke situatie breed uitgevraagd. Het is bekend wat stress oplevert en wat het effect kan zijn op de relatie. Er wordt altijd gekeken naar de bewoner in zijn/ haar situatie en dit wordt altijd besproken. De uitvoering van de ondersteuning is steeds weer maatwerk. De hulpvraag van de bewoner of de zorgen van derden die over de bewoner zijn gemeld, is altijd het eerste uitgangspunt. Van daaruit worden andere leefgebieden betrokken. Bijvoorbeeld bij schuldenproblematiek wordt altijd gevraagd wat dit betekent voor kinderen en het functioneren van het gezin. Bij huiselijk geweld wordt in kaart gebracht wat de stressfactoren zijn en het effect op de kinderen en de relatie.

Ook de GGD heeft een breed aandachtsgebied; de GGD is o.a. verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorggezondheidszorg 0-19 (JGZ) en komt zodoende met name in contact met alle jonge gezinnen in onze gemeente. De medewerkers van de JGZ voeren met alle ouders een intakegesprek (huisbezoek) waarin naast aandacht voor de ontwikkeling van het kind ook aandacht is voor de gezinsomstandigheden en sociale factoren. Daarnaast heeft de GGD de mogelijkheid om al voor de geboorte, op verzoek, een prenataal huisbezoek af te leggen. Een groot deel van de aanstaande moeders (circa 80%) wordt bij de vaccinatie voor maternale kinkhoest (bij 22 weken zwangerschap) gezien; ook in dit contact is aandacht voor de sociale factoren. Verder biedt de GGD de mogelijkheid om voor de geboorte al het programma Stevig Ouderschap (prenataal) en het programma Voorzorg uit te voeren. Ook in deze programma's komen genoemde onderwerpen aan de orde.

De partners in het Gebiedsondersteuningsnetwerk (GON) geven aan dat er in de uitvoering van de zorg brede aandacht voor 'life-events' is. Soms is de levensgebeurtenis een directe aanleiding voor een ondersteuningsvraag; het aangaan en op een gezonde wijze vormgeven/behouden van relaties is bijvoorbeeld voor veel inwoners die ondersteuning zoeken bij het GON een belangrijke ondersteuningsvraag. Zo niet, dan is er integraal aandacht vanaf de intake door WIJ tot de inzet van begeleiding door het GON. Dit vraagt een goede verbinding met de inwoner en is altijd maatwerk. 'Rode draad is respect voor de inwoner en de vragen en problemen waar iemand mee worstelt in het leven.'

Ook schetsen de GON-partijen verschillende goede voorbeelden van aanvullende interventies die nu al worden uitgevoerd:

- project Nu Niet Zwanger, waarbij begeleiders leren hoe zij een kinderwens begeleiden. Nu Niet Zwanger biedt hulpverleners concrete middelen om hun cliënten (vrouw én man) in een open en eerlijk gesprek te laten nadenken over hun kinderwens, seksualiteit en anticonceptie;
- inzet van de methodiek van Positieve Gezondheid;
- aparte bijeenkomsten tijdens de Week van de Financiën met specifieke aandacht voor de effecten van financiële problemen;
- bijeenkomsten gericht op energiearmoede met een themaweek voor cliënten en inwoners.

Samengevat zien wij bij de maatschappelijke partners die in onze opdracht werken binnen de mogelijkheden en kaders van deze organisaties brede aandacht voor het thema.

2. Is preventief beleid op het gebied van relatieondersteuning en -verbreking wenselijk?

Vanuit zowel de gemeentelijke samenwerking met WIJ Groningen als in de regionale samenwerking met gespecialiseerde aanbieders en jeugdbescherming op het gebied van scheidingsproblematiek concluderen wij dat preventiever handelen wenselijk is.

Daarbij interpreteren wij preventie in relatie tot het thema in eerste instantie als 'ervoor zorgdragen dat inwoners zo goed en zo tijdig mogelijk worden geïnformeerd over de ondersteuningsmogelijkheden en zo worden gestimuleerd om vroegtijdig hun relatieproblemen te bespreken en de stap te zetten naar passende hulpverlening'. Daar

Volgvel 3

wordt momenteel al op verschillende manieren op ingezet, waarmee wij al deels invulling geven aan het preventieve beleid waar de motie toe oproept. Zo formeerde WIJ Groningen o.a. een scheidingssteam met professionals op gebied van relatieondersteuning- en verbreking, dat momenteel in verdere ontwikkeling is. Hun gespecialiseerde kennis en expertise op dit thema helpt generalistische collega's vroegtijdiger passende hulp in te zetten. Ook worden WIJ-generalisten specifiek getraind in de omgang met scheidingsproblematiek. Een aantal jaren geleden werden in regionaal verband o.a. de websites KEES (Kinderen in een Scheiding) en Compaiz (met o.a. ouderschapsplannen) ontwikkeld.

We zien ook andere ontwikkelmogelijkheden. Ten eerste wordt de informatievoorziening aan ouders en kinderen en hun (informele) netwerk verbeterd. Wij droegen in samenwerking met een aantal partners vanuit de regio Groningen bij aan de totstandkoming van www.uitelkaarmetkinderen.nl, een landelijke website met neutrale en objectieve informatie omtrent ouderschap, relaties en scheiding. In het kader van deskundigheidbevordering bevat deze website een onderdeel met handreikingen en richtlijnen die professionals kunnen benutten bij het begeleiden van ouders en hun kinderen. Daarnaast ontwikkelen wij als een van de landelijke 'koplopers' momenteel een prototype van een website om ook regionale en lokale informatie te gaan ontsluiten en de toegang tot passende en tijdige hulp te organiseren.

Ten tweede zetten wij sinds juni 2023 actief in op de bewustwording onder ouders over de effecten van scheiding op kinderen vanuit de samenwerking met Villa Pinedo. Deze stichting omschrijft zichzelf als 'dé plek in Nederland waar kinderen met gescheiden ouders hun ervaringen delen, elkaar adviseren en steunen. Daarnaast maken de jongeren van Villa Pinedo volwassenen bewust van wat er in hun hoofd en hart omgaat. Villa Pinedo werkt op deze manier samen met deze jongeren aan gedragsverandering van ouders, in het belang van het kind.' Concreet organiseren wij bijvoorbeeld bijeenkomsten voor professionals en ouders en verspreiden wij in samenwerking met WIJ Groningen en andere maatschappelijke partners zgn. '[brieven aan alle ouders](#)'.

Ten derde kunnen Groningse inwoners sinds kort kosteloos gebruik maken van de diensten van Ouders Inc. Een online ouderschapscursus, speciaal voor ouders met jonge kinderen, waarin zij bijvoorbeeld kunnen leren beter samen te werken of gezond ruzie te maken. We brengen deze mogelijkheden onder de aandacht via de paraplu Kansrijke Start.

Samengevat onderschrijven wij de noodzaak van preventief beleid. Wij zetten hier zoals omschreven op in.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.